



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΕΓΙΚΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ



ΕΣΠΑ
2007-2013
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ & ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ



ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Πράξη "Εκπαίδευση Αλλοδαπών & Παλιννοστούντων Μαθητών" υλοποιείται μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση" και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας στο πολυπολιτισμικό σχολείο



22, 31 Ιανουαρίου & 4 Φεβρουαρίου 2013, 15:00-19:00

7^ο Γενικό Λύκειο Ιλίου

Οι ραγδαίες αλλαγές που σημειώθηκαν τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας, όσον αφορά στα δημογραφικά στοιχεία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, οδηγούν στη διαμόρφωση νέων βάσεων στην παιδαγωγική, διδακτική και ψυχολογική προσέγγιση γηγενών και αλλοδαπών μαθητών.

Η ομαλή ένταξη των πολιτισμικά διαφορετικών μαθητών προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, μία σειρά αλλαγών σε επίπεδο: εκπαιδευτικής πολιτικής, μεθόδων και μέσων διδασκαλίας, αξιοποίησης του πολιτισμικού τους κεφαλαίου, παραγωγής κατάλληλου διδακτικού υλικού, επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, ψυχολογικής υποστήριξης μαθητών, σχέσεων του σχολείου με την ευρύτερη κοινότητα, δημιουργίας συνθηκών δημιουργικής συνύπαρξης και αλληλεπίδρασης των διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων.

Βασικό σκοπό της παρούσας εισήγησης αποτελεί η αποτελεσματική διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας στο σύγχρονο πολυπολιτισμικό σχολείο, με έμφαση:

- Στην ανάπτυξη σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας (διαφοροποιημένη διδασκαλία, ομαδοσυνεργατική, μέθοδος project κ.ά.) στο πλαίσιο της πολυπολιτισμικής τάξης.
- Στην παρουσίαση του διαθέσιμου διδακτικού υλικού που έχει παραχθεί για την εκπαίδευση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών.
- Στην αξιοποίηση του διαδικτύου ως βοηθητικού εργαλείου για την υλοποίηση των στόχων της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.
- Στην αντιμετώπιση πρακτικών θεμάτων που σχετίζονται με την εκπαίδευση δίγλωσσων μαθητών, με βάση τα σύγχρονα ερευνητικά δεδομένα.
- Στην παρουσίαση ερευνητικών δεδομένων για τις σχολικές επιδόσεις των αλλοδαπών μαθητών, πρώτης και δεύτερης γενιάς, στο εκπαιδευτικό μας σύστημα.
- Στην ανάλυση του ζητήματος της παροχής ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών σε όλους τους μαθητές.
- Στο ρόλο του εκπαιδευτικού των πολυπολιτισμικών τάξεων.
- Στην αναγνώριση και αντιμετώπιση του εκπαιδευτικού ρατσισμού, σε σχέση με: τη συμπεριφορά γηγενών/αλλοδαπών μαθητών και εκπαιδευτικών, τα περιεχόμενα των Αναλυτικών Προγραμμάτων/σχολικών εγχειριδίων, τους τρόπους διδασκαλίας και τον ευρύτερο χώρο του σχολικού περιβάλλοντος.

Η αποδόμηση στερεοτύπων, προκαταλήψεων, ξενοφοβικών αντιλήψεων, ρατσιστικών συμπεριφορών και γενικότερα ο περιορισμός των διακρίσεων, σε βάρος πολιτισμικά διαφορετικών μαθητών, προϋποθέτει την ανάπτυξη εναλλακτικών διδακτικών

προσεγγίσεων, λήψης προληπτικών μέτρων και υλοποίησης παρεμβατικών δράσεων σε όλους τους τομείς της σχολικής ζωής.

Η έλλειψη ουσιαστικών παρεμβατικών μέτρων για τη διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας στο πολυπολιτισμικό σχολείο διαβρώνει την αξιοπιστία της αξιοκρατικής δομής του εκπαιδευτικού συστήματος, αναπαράγει τις υπάρχουσες ανισότητες και υποσκάπτει τα θεμέλια της κοινωνικής συνοχής.

Τα παραπάνω καθιστούν πολλαπλό και εξαιρετικά σημαντικό το ρόλο των εκπαιδευτικών στις σημερινές πολυπολιτισμικές τάξεις και αναδεικνύουν την ανάγκη ανάπτυξης πολυδιάστατων επιμορφωτικών διαπολιτισμικών δράσεων στο σύγχρονο σχολείο.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- **Αζίζι-Καλαντζή, Α. - Ζώνιου-Σιδέρη, Α. - Βλάχου, Α.,** *Προκαταλήψεις και στερεότυπα. Δημιουργία και αντιμετώπιση*, ΥΠΕΠΘ - Γεν. Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης, Αθήνα, 1996.
- **Αμπατζόγλου, Φρ.,** *Ο άλλος εν διωγμώ (η εικόνα του εβραίου στη λογοτεχνία. Ζητήματα ιστορίας και μυθοπλασίας)*, Θεμέλιο, Αθήνα, 1998.
- **Γκότοβος, Αθ.,** *Ρατσισμός, κοινωνικές, ψυχολογικές και παιδαγωγικές όψεις μιας ιδεολογίας και μιας πρακτικής*, ΥΠΕΠΘ - Γ.Γ. Λαϊκής Επιμόρφωσης, Αθήνα, 1996.
- **Διεθνές Συνέδριο στην Αθήνα Μάιος 1997, Μετανάστες, ρατσισμός και ξενοφοβία**, Α. Σάκκουλας, Αθήνα, 1998.
- **Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Μακεδονία και Βαλκάνια. Ξενοφοβία και ανάπτυξη**, Αλέξανδρος, Αθήνα, 1998.
- **Ευαγγέλου, Ο. & Κάντζου, Ν.** *Πολυπολιτισμικότητα και Εκπαιδευτικός Ρατσισμός. Σχέδια εργασίας για το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό σχολείο*, Αθήνα, Δίπτυχο, 2005.
- **Ευαγγέλου, Ο.** *Διαπολιτισμικά Αναλυτικά Προγράμματα*, Αθήνα, Εκδόσεις Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός, 2007.
- **Ευαγγέλου, Ο. & Κάντζου, Ν.** *Δι@δίκτυο κ@ι Δι@πολιτισμική Εκπ@ίδευση. Δι@δικτυ@κές, Δι@θεμ@τικές Δρ@στηριότητες γι@ το Δημοτικό Σχολείο*, Αθήνα, Εκδόσεις Ταξιδευτής, 2008.
- **Ευαγγέλου, Ο. & Δελή, Ε.** *Σχολείο: μια ζεστή αγκαλιά για όλους του κόσμου τα παιδιά*, Αθήνα, Εκδόσεις Ταξιδευτής, 2010.
- **Επιμορφωτικό υλικό**, Θέματα αξιοποίησης της ομάδας στη σχολική τάξη, Τόμος Δ', Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2012.

- **Κίνηση πολιτών κατά του ρατσισμού, 'Εξι κείμενα για το ρατσισμό,** Παρασκήνιο, Αθήνα, 1998.
- **Κασιμάτη, Κ.(επ.), Κοινωνικός αποκλεισμός: Η ελληνική εμπειρία,** ΚΕΚΜΟΚΟΠ, Gutenberg, Αθήνα, 1998.
- **Κέντρο Έρευνας και Τεκμηρίωσης, Μορφές κοινωνικού αποκλεισμού και μηχανισμοί παραγωγής του,** Ιδεοκίνηση, Αθήνα, 1997.
- **Κέντρο Κοινωνικής Μορφολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικός αποκλεισμός: Η ελληνική εμπειρία,** Gutenberg, Αθήνα, 1998.
- **Κογκίδου, Δ. - Τρέσσου-Μυλωνά, Ε. - Τσιάκαλος, Γ., Κοινωνικός αποκλεισμός και εκπαίδευση: Η περίπτωση των γλωσσικών μειονοτήτων στη Δυτική Θεσσαλονίκη,** Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 1993.
- **Κογκίδου, Δ. - Τρέσσου-Μυλωνά, Ε. - Τσιάκαλος, Γ., Καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού ως μέσο τοπικής ανάπτυξης,** Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 1994.
- **Ματσαγγούρας, Η., Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση,** Γρηγόρης, Αθήνα, 2000
- **Μιχαήλ, Δ., Έθνος, εθνικισμός και εθνική συνείδηση. Μια ανθρωπολογική προσέγγιση,** Λεβιάθαν, Αθήνα, 1992.
- **Μιχαλοπούλου, Α. et. al., Μακεδονία και Βαλκάνια ξеноφοβία και ανάπτυξη,** Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 1998.
- **Μουζέλης, Ν., Εθνικισμός στην ύστερη ανάπτυξη,** Θεμέλιο, Αθήνα, 1994.
- **Νικολάου, Γ., Ένταξη και εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών στο δημοτικό σχολείο. Από την «ομοιογένεια» στην πολυπολιτισμικότητα,** Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2000.
- **Παλαιολόγου, Ν., Σχολική Προσαρμογή Μαθητών με δι-πολιτισμικά χαρακτηριστικά,** διδακτορική διατριβή, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2000.
- **Παναγιωτίδης, Ν., Μουσουλμανική μειονότητα και εθνική συνείδηση,** Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ν. Έβρου, Αλεξανδρούπολη, 1995.
- **Στενού, Κ., Εικόνες του άλλου. Η ετερότητα: Από το μύθο στην προκατάληψη,** Εξάντας, Αθήνα, 1998.
- **Σφυρόερα, Μ., Διαφοροποιημένη Παιδαγωγική.** Στο συλλογικό έργο «Εκπαίδευση Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004» με τίτλο: «Κλειδιά και Αντικλειδιά» (Επιμ. Α. Ανδρούσου). Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2004.
- **Τσιάκαλος, Γ.- Κογκίδου, Δ.-Μαρβάκης, Α.- Τρέσσου, Ε., Ρατσιστικός λόγος. Βιβλιογραφικός οδηγός,** Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 1997.

- **Τσιάκαλος, Γ.,** «Ρατσισμός, σεξισμός, κοινωνικός αποκλεισμός - Ο ρόλος της εκπαίδευσης», στο: Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης - Γενική Γραμματεία Ισότητας, *Εκπαίδευση και ισότητα ευκαιριών - Πρακτικά Συνεδρίου*, Αθήνα 1995, σ. 48-57.
- **Φραγκουδάκη, Α. - Δραγώνα, Θ. (επ.),** «Τι είν' η πατρίδα μας;» *Εθνοκεντρισμός στην εκπαίδευση*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 1997.
- **Χρυσafiδης, Κ.,** *Βιωματική - Επικοινωνιακή Διδασκαλία. Η Εισαγωγή της Μεθόδου Project στο Σχολείο*, Αθήνα, Gutenberg, 2002.

Ξενόγλωσση και μεταφράσεις

- **'Αντερσεν, Μπ.,** *Φαντασιακές κοινότητες, στοχασμοί για τις απαρχές και τη διάδοση του εθνικισμού*, (μτφρ. Ποθητή Χαντζαρούλα), Νεφέλη, Αθήνα, 1997.
- **Coelho, E.,** *Διδασκαλία και μάθηση στα πολυπολιτισμικά σχολεία* (επιμ. Τρέσσου Ε., Μητακίδου Σ.), Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2007.
- **Cummins, J.** *Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση: Εκπαίδευση με σκοπό την Ενδυνάμωση σε μια Κοινωνία της Ετερότητας* (επιμ. Ε. Σκούρτου, μτφρ. Σ. Αργύρη), Αθήνα: Gutenberg, 1999.
- **Derrida, J.,** *Η τελευταία λέξη του ρατσισμού* (μτφρ. Χ.Γ. Λάζος), 'Αγρα, Αθήνα, 1992.
- **Hopf, D.,** *Διαφοροποίηση της σχολικής εργασίας*, μτφρ. Β. Δεληγιάννη-Κουιμτζή, Θεσσαλονίκη: Αφοι Κυριακίδη, 1982.
- **Shipman, Pat,** *Η εξέλιξη του ρατσισμού*, Νέα Σύνορα, Αθήνα, 1998.
- **Taguieff, Pierre-Andre,** *Ο ρατσισμός* (μτφρ Γεώργιος Σπανός), Π. Τραυλός, Αθήνα, 1998.
- **The National PTA,** *Τι να πείτε στο παιδί σας για την προκατάληψη και το ρατσισμό* (μτφρ. Κ. Τσιμπούκης), 'Ερευνα, Αθήνα, 1991.
- **Tomlinson, C.** *Διαφοροποίηση της εργασίας στην αίθουσα διδασκαλίας*. Μτφρ. Χ. Θεοφιλίδης & Δ. Μαρτίδου-Φορσιέ. Αθήνα: εκδ. Γρηγόρη, 2004.